

Tuyuun Hebrew-ᵿuruanun

Agaayyutim Uqałha Uqaqtigiplugu Iḡñiñi

¹ Inilḡaanimma Agaayyun uqaqtuq sivil-
liaptiknun sivuniksriqiritigun akulaiḡlugu
atlakaagiikḡugich. ² Aglaanpakma makunani
aqulligñi uvluni Agaayyutim uqautigaatigut
Iḡñigmigun, nalunaiqsagmigun paitchak-
taaquplugu supayaanik, aasriñ ilaagun
iñiḡnikkani nuna. ³ Agaayyutim kamanautaa
qiñiḡnaitchuq. Aglaanpakma kamanaun
qausaiñaqtuq Iḡñiḡuruakun Agaayyutillapiatun
iftluni. Iḡñiḡuruam tigungmiugagaa supayaaq
uqaḡigmigun sanḡiaqtuatigun. Piinamikamigich
iñuich killuqsautaat, aquvinniqsuq taliqpianun
kamanagñiqsram pakmani.

Iḡñiq Kamanatluktuq Israḡuliḡmiñ

⁴ Taatnaqhuni kamanatluksiḡluni israḡuliḡniñ
Agaayyutim atchiḡñiḡaa kamanatluktuamik
atiḡmik ilinisa atinḡitñiñ. ⁵ Atakkii Agaayyutim
nalliatunniñ israḡulḡich nipliutisrimaitchaa, itna,
“Ilvich Iḡñiḡigikpiñ.

Uvlupak nalupqinaigikpiñ iḡñiḡiplutin takku-
atni iñupayaat.” *Psalm*
2:7

Naagasuli itnaqsimaitchuq israḡuliḡmun,

“Aapaugisiruḡa ilaanun aasrii uvaḡa Iḡñiḡilugu.” *2*
Samuel 7:14; 1 Chronicles 17:13

6 Aasriipsuuq, tuyuǵiyasripmagu Iǵñiguruuq
 aǵalatiqatini iñunnun marrumani nunami
 nipliǵñiqsuq, itna,
 “Iluqatiñ Agaayyutim israǵulǵiñ purvigilitruñ.”

Deuteronomy 32:43

7 Suli uqautigigai israǵulgich, itna,

“Israǵulgich anuǵiǵuqtinniǵai,
 savaktiniasriiñ ikualaruǵuqtitlugich.” *Psalm*
104:4

8 Aglaan Iǵñiguruamun uqaqtuq,

“Agaayyuun, aǵalatchiraugisirutin taimuǵa.
 Aǵalatkisigiñ aǵaayuqautiiñ nalaunǵaǵikun.

9 Quviagigiñ nalaunǵaruǵliq aasrii uumigiplugu
 nalaunǵaitchuǵliq.

Taatnaǵhuni Atanǵum, Agaayyutvich,
 piksraǵtaǵiǵaatin qaitchiplutin
 pitlukuamik kamakkutmiglu quvianamiglu
 tamatkunakǵapayaaq piqatipniñ.” *Psalm*
45:6-7

10 Itnasuli uqaqtuq ilaagun,

“Ataniiq, aullaǵniisaqqaǵataǵiǵmi iñigiñ nunalu
 qilaglu argapnik.

11 Tamatkua piungigñiaqtut, aglaan ilvich
 itchaǵataqtutin.

Iluqatiñ tamatkua utuqqǵaǵuǵniaqtut
 aasriiñ atnuǵaaluktun suungigutiñ.

12 Uligaatun imuniǵitiñ

aasrii simmiǵutiñ atnuǵaaluktun.

Aglaan ilvich atlanǵuǵumiñaitchutin
 suli ukiutin isrukhitchumiñaitchut.”

Psalm

102:25-27

13 Aasrii nalliatnun israǵulgich
 uqautrillaksimaitchuq itna,

“Aquvittin taliqpinqma tunjaani
 anjalatchiqasiutilutinaasrii uvamnik
 akiillillapiaǵniahatnunaaglaan iluqaitñik uumi-
 girivich.” *Psalm*
110:1

¹⁴ Israǵulgich savaktaulhiñaqtut irrusriuplutinj.
 Tiliraurut ikayuquplugich tamatkua annautraun-
 niaqtuanik.

2

Kamanaqtuaq Anniqsuǵiaq

¹ Qiñigikput Igñiguruam kamanatlulha
 israǵulinñiñ. Taatnaǵuta piliqipiaqtuksraurugut
 qaunatqiaǵiglugich tusraakkavut. Tupigiguptigik
 tamatkua taggivaktaǵumiñaitchugut
 ilumutuuruamiñ. ² Uqahipayaaq israǵulgich
 uqautigikkañat payañaitchuanuruq. Aasriiñ
 kiñapayaaq navguiruaq maligutaksramik tupik-
 sriñgitluniñ nalliusriaqǵisiruq anasriññuqsautmik.
³ Taatniitpan qanuguta annañniaqpisa
 anasiññuqsagviksraptikniñ suksraǵingitchuptigu
 anniqsuǵiaq? Atangum Jesus uqautigiqqaagaa
 taamna anniqsuǵiaq. Aasriiñ tamatkua
 tusraaqqaat uqahigmik qaanisitkaat
 nalupqinaiqługu uvaptiknun ilumutuuniplugu.
⁴ Agaayyutimtuuq ilisimapkaǵniǵai atlakaagisigun
 quviqnaqhutin savaatigun, suli Ipqitchuam
 Irrutchim aatchuutaigun pisukigmigun.

Sivulliuqtaat Anniqsukkauruat

⁵ Aasriiñ Agaayyutim piksraqtaagiñgitchai israğulgich aňalatiksraulugich nunami tik-itchağumaruami. Taamna uqautigigikput. ⁶ Aglaan Agaayyutim uqałhani aglausimaruq, itna,

“Agaayyuun, suvaata isrummatigitlaniqpiun iñułhiñaq?

Naagaunniñ suvaata qaunagitlaniqpiun iñuum igñiña?

⁷ Sivikitchuami kamanaitłuktitauraallakkaluqałgu israğuliñniñ, niaquusriğñigiñ kamanautmik kamakkutmiglu,

⁸ suli inillakkiñ aňalatağitlasriplugu supayaaq.”

Psalms 8:4-6

Taamna uqałiq uqautigigaluaqtitlugu Agaayyutmun inillañniplugu iñuk aňalatchirauplugu supayaamik, pakma qiñingitchikputsuli iñuum aňalatchitłapiaqtilaaña supayaamik. ⁹ Aglaali qiñigikput Jesus “sivikitchuami kamanaitłullaklugu israğuliñniñ.” Agaayyutim iħuaqqutmigun tuqupkağniğaa pisigiplugich iñupayaat nanipayaaq. Taatnaqlugu niaquusriğñiğaa kamanautmik kamakkutmiglu.

¹⁰ Agaayyutim aňalanniğai supayaat, suli supayaat sagviğñiğaat kamanautaa. Aasriiñ nalauttuq Agaayyutmun naamasipkaqamiun igñi nagliksaħkun tikiutitquplugich iñugiaktuat igñigich qilañmun. Taamna igñiq aullağniiriğugniğaa anniqsugianatnun. ¹¹ Taamna ipqiqsitchiruaq iñuñnik Agaayyutmun suli tamatkua ipqiqsitauruat iluqatiñ aapaqagñiqsut atautchiiñamik. Taamna pisigiplugu Jesus-

num kannugingitchaa taiyuliksrangat ukpiqsriruat aniqatiumiñik. ¹² Nipliqhuni Agaayyutmun, itna, “Iitchugipkautigigisigikpiñ aniqatiumnun; nangagisigikpiñ akungatni ukpiqtuanjuruat.”

Psalm 22:22

¹³ Itnaqhunisuli,

“Tunjavigigisigiga Ataniq.”

Isaiah 8:17

Sulipsuuq,

“Uvaniittunja ililgaani Agaayyutim qaisaniñi uvamnun.”

Isaiah 8:18

¹⁴ Taapkua ililgaat timiqaqtut auqaqhutinlu. Taatnatun ilaa iñuguqtuq timiqaqhuni ilinjisitun. Tuqukami sannigutami timimigun piyaqqutlasriñigaa tuqupkaitlaruaq iñunñik, taamna tuungaq. ¹⁵ Jesus-num annautisragñigai tamatkua iñuich tigutaanjuruat iñuuniqtutilaağmikni iqsiłhatigun tuqułigmik. ¹⁶ Atakkii Jesus-num isrumaaluutigingitchai isragulgich, aglaan ikayuğugai iñuich kiñuviağikkañi Abraham-num. ¹⁷ Taatnamik Jesus iliruksrauruq aniqatiunjisun supayaakun. Taamna pisigiplugu ilunñuksripluni tuniqsimaruanuplunilu agaayuliqsiqpaguqtuq ilinjitñun. Jesus-num tuqułigmigun piigñigai iñuich killuqsautinich qiñuiqsitlugu Agaayyun. ¹⁸ Jesus ilaaptuuq nagliksaaqtuq uuktuaqsiukami. Taatnamik ikayulgunigai tamatkua ukpiqsriruat uuktuaqsiupmata ilaatun.

3

Jesus Kamanatluktuq Moses-miñ

¹ Aniqaatiumaan, pigigaasri Agaayyutim. Qilaŋmuqugaasri. Taatnamik isrummatigi-raksragigiksi Jesus tilirauruaq Agaayyutmiñ, ilaaptuug agaayuliqsiqpauruq ukpigikkaqput payañaitlugu. ² Jesus tuniqsimmatriruq Agaayyutmun piksraqtaagirimiñun atriplugu Moses-tuuq tuniqsimmatriruaq Agaayyutim iluqaani tupqani savautrikami Agaayyutim iñuiñik. ³ Taamna iñuk nappairuaq tupigmik kamakkusriaqatluktuq tupigmiñ. Taatnatuntuuq Jesus kamakkusriaqatluktuq Moses-miñ. Moses savautrillautagluaqtuq Agaayyutim iñuiñik Jesus savautrillautatluktuq. ⁴ Tupipayaaq nappairiqaqtuq, aglaali Agaayyutim sua iluqaan nappakkağigaa. ⁵ Moses-guuq tuniqsimaruq iluqaani tupqani Agaayyutim, aglaan savaktaulhiñaqhuni. Moses nipliqsimaruq sunik uqautauniaqtuanik sivuniksrami, [amiami Christ-mik]. ⁶ Aglaan Christ tuniqsimaruq igñigupluni aŋalatchiruaq iluqaanik tupigmik. Iluqata ukpiqsirruani Agaayyutmik, uvagut tupigigaatigut Agaayyutim ukpiqsrisiqağupta niğiugaqağuptalu isruanunaglaan.

Minguiqsiagviqaqtut Agaayyutim Iñui

⁷ Tarraasriiñ Ipqitchuaq Irrusriq uqaqtuq, “Uvluvak tusraayupsiuŋ Agaayyutim nipaa,
⁸ siqquqsilağniaqasigik isrummatigikkasri, taipchunatitun akilliliqsuiruatun Agaayyutmik uvlumi taivrumani suviksrailaami.
⁹ Apaapsi uuktuapiagatağaatŋa arguagipluŋa qiñigaluaqlugich savaatka.

10 Taatnaqłuna malğukipiani ukiuni
uumitchautriruna taipchuniña
iñuqatigiñik,
aasriiñ uqaqłuna, ‘Pigisupayaakkanat killuuruq.

Kañiqsimaitchaat ilitqusriğa.’

11 Tarra aqisruqtuna uvanun uumitchałamni,
itna,
‘Isiqtitchumiñaitchitka nunamun
aqisruutigikkamnun ilinıtñun
minguiqsiagvigitqukkamnun.’ ” *Psalm 95:7-11*

12 Taamna Ipqitchuam Irrutchim uqağikkaña.
Taatnamik qaunatqiağıutisitichi avatmun.
Avallangitchumuusrili iñuuruamiñ Agaayyutmiñ
pisigilugu killuqsauñ ukpiqqutaiğlu uummatip-
sitñi. 13 Aglaan pitchuksaagutisritichi avatmun
taiyugnanñansuli “Uvluvanmik” suli tusraat-
lanñapsi Agaayyutim nipaaniñ tupiksritlanñapsilu.
Tupiksriñgitchupsi nalliqsi siqquqsiviaqtuq ilaatni
killuqsautmun sagluqipkağuni. 14 Takku iluqata
pigigaatigut Christ-ñum ukpiqsimaauragñağupta
ukpiqsriñaptiktun aullagñiñhaniñaglaan
tuniqsimalutalu payañaguta isruanunaglaan.

15 Itnaqsimaruc,
“Uvluvak tusraayupsiñ Agaayyutim nipaa
siqquqsilaagñaqasigik isrummatigikkasi
taipchunatitun akilliliqsuiruatun uvlumi
taivrumani suviksrailaami.” *Psalm 95:7-8*

16 Kisut tusraaniqpatruñ Agaayyutim
nipaa akilliliqsuipmata ilaanik? Aa, iluqatin
taipchuanurut iñuich Moses-ñum annisikkanı
Egypt-miñ. 17 Kisutmi Agaayyutim
uumitchautiniqpagich malğukipiani ukiuni?

Aa, iluqatin taipchuanuniqsut killuqsuqtaqtuat tuquplutin aasriin suviksrailaami. ¹⁸ Agaayyun akiqsruḡniqsuq inmiinun, “Isiqtitchumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinjitinun minguiqsiaḡvigitqukkamnun.” Kisut Agaayyutim uqautigivagich taatna? Aa, iluqatin taipchuanurut tupiksriñgitchuat Agaayyutmik. ¹⁹ Tarra itchuḡigikput ukpiqsriñgisilaan, taatnaqhutin aasriin tikitchumiñaiñiqsut kinilirviksraḡmiknun, taavrumuna nunamun Agaayyutim akiqsruutigikkanun ilinjitinun.

4

¹ Taatnamik Agaayyutim akiqsruutaa minguiqsiaḡviksrakun itchugaaqtuq. Anaya-suktuqta nalliqsi tikiñgitpiaqtuq taavrumuna minguiqsiaḡvinmun. ² Takku inuktitun suviksrailaami inilgaallapiaq uvaguttuq tus-raapmigikput ilaan nipaa tusraayugaagiksuakun. Aglaan tusraakkanata anniqsungiññigai, takku Agaayyun ukpiḡingitlugu. ³ Uvagut ukpiqsriruani minguiqsiaqataurugut Agaayyutmi nipliutaatun, “Akiqsruqtuna uvamnun uumitchalamni, ‘Isiqtitchumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinjitinun minguiqsiaḡvigitqukkamnun.’” *Psalms 95:11* Itnaḡniqsuq taamna savaani naasrimagaluaqtitlugich inigatalhaniñaglaan nunam. ⁴ Aglausimaruaq samma taavrumuuna tallimat malḡuḡuutaatigun uvlut itna, “Agaayyun minguiqsiaqtuq savaagmiñiñ tallimat malḡuḡuutaatni uvlut.” ⁵ Tusraakkaptitun sivuani itnalgitchuq, “Isiqtitchumiñaitchitka

nunamun akiqsruutigikkamnun ilinjitñun
 minguiqsiagvigitqukkamnun.”⁶ Tarraasriiñ
 taipchua tusraaqqaatuat tusraayugaagiksuamik
 isingitchut Agaayyutim minguiqsiagvianun
 ukpiqsriñgiligmiktigun. Taatnamik isitlasrugaaq-
 tugut minguiqsiatauhiksrapitknun Agaayyutmi.
⁷ Agaayyun inillaitqiksuq atlamik uvlumik
 taipugug “Uvluvanmik.” Inugiaktuat ukiut
 pianikmata uqautigitqikkaa tumigiplugu David,
 uqaliqtigun tusraakkaptigun itna,
 “Uvluvak tusraagupsiun Agaayyutim nipaa
 siququqsilaagnaiaqasigik isrummatigikkasi.”

Psalm 95:7-8

⁸ Tarra Joshua-mtuuq iñui Agaayyu-
 tim minguiqsiagtinniqpagich, Agaayyutim
 uqagitqikkayaitchaa atla uvlug David-kun.
⁹ Taatnamik iñui Agaayyutim isitlasrugaaqtut
 akiqsruutauruamun minguiqsiagvinmun.
¹⁰ Atakkii kiñapayaaq isiqtuag Agaayyutim
 minguiqsiagvianun, nutqaqmiug savaagmiñiñ
 Agaayyun nutqaqmatun savaagmiñiñtuuq. ¹¹ Ki,
 sakuukta isiguguta minguiqsiagvianun Agaayyutim.
 Tupiksriñgitchuksraungitchugut atrilugich
 sivulliavut suviksrailaami isingitchuat taavrumunja
 minguiqsiagvinmun ukpiqqutailigmiktigun.
¹² Uvvataku uqalha Agaayyutim uumarug
 sanjillapiaghuni. Qamunaaqatlarug iñuum
 iñuusrianunlu irrusrianunlu suli isivgiuqługu
 isrummataalu kimmutaalu, atriplugu
 ipillapiagtuag avatmulik avguiraqtug saungiñik
 sagviqługu patqa. ¹³ Suli Agaayyutim sivugaani
 qanusripayauraq uumaruaq iriqsimangitchug,
 aglaan supayaaq sagvirug qiniqnaqhuni

irraknun ilaan isivgiugiyumaaqtuam uvaptiknik savaaptikniglu.

Jesus Kamanaqtuaq Agaayuliqsiqpak

¹⁴ Taatnamik, ki ukpigilakput payanaiguta Jesus, Agaayyutim Igñina, kamanaqtuaq agaayuliqsiqpagikkaqput. Ilaa apqusaananiñiqsuq qilaktigun sivugaanun Agaayyutim. ¹⁵ Takku agaayuliqsiqpakput isumaaluqatautlaruq ilisimapluni qanutun sayaisilaaptiknik. Ilaa aniqusaaqsiupmiuq uvaptiktitun supayaatigun, aglaan killuqsangitluni. ¹⁶ Taatnamik sivuganjutisa ihuaqqutriaqtuamun Agaayyutmun nalupqisrunqiguta, ilisimalugu Agaayyun ilunjuktaqtuuaq ihuaqqutriginiakkaqput ikayuqnaqsiraqigupta.

5

¹ Iisimallapsisun Agaayyutim aglausimaruamiñ uqałhaniñ, qauklipayaanat agaayuliqsit piksraqtaanuragñiqsuq akungatniñ iñuich savautitquplugu Agaayyun pisigiplugich iñuich. Ilaa qaitchiruksrauruq aatchuutunik tunillautiniglu killuqsautinjtñun Israel-aagmiut. ² Ilaa iñułhiñaupluni inmiñik ilisimaruq sayaisilaagmiñik. Taatnaqhuni agganairrutitlagai tamatkua killuqsaqtuat pisagaluqatin. ³ Ilumun aatchuqtuksraupmiraqtuq tunillautinik killuqsautmiñun pitrigaluallagmi killuqsautinjtñun Israel-aagmiunjuqatmi. ⁴ Agaayuliqsiqpauq kamakkutiqaqtuq. Aasriñ kiñaunniñ iñuk agaayuliqsiqpautlaitchuq inmigun; piksraqtaanuruksrauruq Agaayyutmiñ Aaron piksraqtaanupmatun.

⁵ Taatnatuntuuq Christ kamanagñiaqsangitmiuq inmiñik agaayuliqsiqpannun qaukliguqsaguni. Aglaan Agaayyutim piksraqtaagigaa nipliuti-plugu,

“Ilvich Igñigigikpiñ.

Uvluvak nalupqinaigikpiñ igñigiplutin takku-atni iñupayaat.”

Psalm

2:7

⁶ Uqagipmigaaptuuq atlamiimma,

“Ilvich agaayuliqsigigikpiñ Melchizedek-tun iliplugu,

aasriiñ agaayuliqsaugisirutin isrutchua-mun.”

Psalm

110:4

⁷ Jesus nunamiitnami agaayuniqsuq nipitus-ripluni qulvisigun Agaayyutmun annautitqupluni tuquhigmiñ. Kiggusriaqagñiqsuq taluqsriplunikii Agaayyutmik. ⁸ Igñigugaluñagmi nagliksaaqtuq atriplugich iñuich nagliksaaqmatun. Taatna nagliksaaqami ilinñiqsuq tupiksrihigmik. ⁹ Pakma tuquanikami Jesus naamasiruuq, aasriiñ anniq-suitlasiruuq iñuñnik taimuñ tu piksriruapayaanik ilaanik. ¹⁰ Agaayyutim taiyuutchiqługu agaayuliqsiqpanmik Melchizedek-tun iliplugu.

Kiliktuutit Qapiqungilluta

¹¹ Uqautiksraukkagaluqaqtugut taavrumuuna Melchizedek-kun. Aglaan sakiqnaqtuq kanjipsikautigiksrana taamna ilipsitñun, takku tusraasrunqitchusri alapisaqaqtusri.

¹² Pakma ilisautrigugumiñnaqsigaluqaqtusri aglaan ilisautriqaqtuksraurusrisuli ilisautripsaaqtuksrauruamik ilipsitñik sivulliqsigun ilisauttutauruatigun

Agaayyutim uqalhiñi. Aniqammiuratun miluktuqtuksrausrugaagñiqsusri niqipiatutlaitlusri. ¹³ Kisupayaaq miluktuqtuaq aniqammiuratun ittuq. Taatnatun iñuk ukpiqsriaqsikami Jesusmik ilitchuğingitchaasuli atlakaagñiiksilaanjak nalaunjaruamlu killuuruamlu. ¹⁴ Aglaan niqipiaq pigigaat iñuguaniksamaruat. Taatnatun iñuum ilisağuułlapiaqtuam uqalhanik Agaayyutim kaniqsitłasisaiñağagigai sakiqnaqtuat suli puttuqsritłasrirağigaa sum nalaunjatilaanja killuqsaututilaanalu.

6

¹ Taatnağuta uqautigingiğlavut sivulliich qağanaqtuat ilisauttutauruat Christ-kun. Iñugugñaqsigaatigut. Ilisautriñğiqsa sivulliuplutiñ ilisauttutauruanik, itnautauruat mumiguni savaanjiñiñ tuqułhum suli mumiguni Agaayyutmun ukpiqsriłikun, ² suli ilisautriłuni paptaagikiqtigun suli inillaiłuni arganik iñuñnun, suli ilisautriłuni anitqilhatigun tuqujaruanik atanniiłikunlu isuitchuakun. Taapkua ilisauttutigigai aniqammiurat. ³ Aasriiñ qulvaqtaaqta ilisauttutinun iñuguaniktuanun iñuñnun, ami Agaayyutim pisuğigikpaun.

⁴ Iñuk ukpiqsriruagñuaniktuaq kaniqsipkakaunjanikami Agaayyutim qaumanagan, uuktuanjanikamił u aatchuutauruamik qilañmiñ, piqasriutianikamiłu Ipqitchuami Irrutchimi, ⁵ uuktuanjanikamiunlu nakuułha uqalhan Agaayyutim suli sanñiqalha Agaayyutim analatchisaan, ⁶ tarra—taatnasiq ukpiqsriruagñuaniktuaq taggivağumi maliguağaluagimñiñ Agaayyutmik

mumitqikkumiñaitchuq. Atakkii taatnatchim iñuum kikiaktuutitqilgitmatun pigaa Igñiña Agaayyutim, suli mitautigiplugu ilaan tuqułha. ⁷ Iñuk ukpiqsrimaaqtuaq Christ-mik ikayuu-siaqaqtuq nunatun qaunakkusiaqaqtuatun silalukman, aasriiñ nauriraqtuq niqiksrarik tamatkunuja nunaliqiraunun. ⁸ Aglaali iñuk tunutchiruaq Christ-mik suksraungiqsitauroq nunatun nauriraqaqtuatun kakitłagnaqtuanik ikikkaugisiruanik isruani. Taatnasriq iñuk anniqsungitchuq.

⁹ Piqpagikkamaan, uqaqapta taatna nalupqisungitchugut itilaapsitñik nunagiksuatun aasriiñ annautrauniaqtusri. ¹⁰ Agaayyun nalaunjaruqtakku. Puuyugumiñaitchaa qanuq ikayuillapialiqsi Agaayyutim iñuiñik piqutigiplugu piqpaksriñiqsi ilaanik. ¹¹ Suli kaviugigikput atausriullaalusri ikayuiñiapiaqplusri isruanunaglaan sivuanisun. Taatnagupsi iñuuniqtutitilaapsitñi nalupqinaiñiağiksi niğiugaqaliqsi. ¹² Savautrituiñiaqgipsigiñ Agaayyutmik. Piyummatigilugu maligūutisritchi atlanun ukpiqsriruanun akuqtuiruanun ukpiqsriñikun anuqsrukunlu Agaayyutim akiqsruutigikkananik.

Agaayyutim Nalupqinaitchuaq Akiqsruutaa

¹³ Itnaami, Agaayyutim akiqsruqamij Abraham atugniğaa atini takku atqitchuq kamanatluktuamik ilaan atqaniñ. ¹⁴ Itnağniqsuq,
 “Nalupqinaitchuamik quviasaapiagñiağikpiñ
 aatchugutin iñugiallapiaqtuanik
 kiñuviaksrapnik.”

15 Aasriiñ utaqqilgataqami anuqsrułikun akuqtuiruq Agaayyutim akiqsruutigikkanik. 16 Iñuittuuq akiqsruğuuupmiut atuqlugu iñuum atqa kamanatluktuaq inmikniñ. Anigutauruam nalupqinaigagigaa nalupqinaiyautikun aasrii uqavaagutiksraq piiqlugu. 17 Uvvali Agaayyutim nalupqinaigukkaam tamatkununa akiqsrukkagmiñun atanñugumiñaisilaana sivunniutini aasriiñ nalupqinaiqługu atuqlugu atchi. 18 Agaayyun saglutlaitchuq. Taatnamik tunnavigigikput Agaayyun atuqamiñ akiqsruutini nalupqinaiyautinilu, atakkii uqalħa atanñutlaitłuni. Ilaan akiqsruutaanlu nalupqinaiyautaanlu pitchuksaallapiağaatigut tigummitqiağiquplugu niğiugaq qaisauruaq uvap-tiknun qamannirviuplugu. 19-20 Niğiugagikkaqput kitchatun iñuutchipsitñun ittuq aullatłaitłunilu sanñiplunilu. Taamna niğiugaq kisaqsimaruq qılanmi sivugaanillapiaq Agaayyutim liilaa talukuyaam tunuani inim ipqiñniqsrauruam iluani. Kisaliqiri isiqtuq taruna piqutigipluta. Taamna kisaliqiri ittuq Jesus agaayuliqsiqpaguqtuaq atriplugu taimña Melchizedek.

7

Agaayuliqsi Melchizedek

1 Tarra taavruma Melchizedek-ñum, umialgum Salem-mi agaayuliqsauplunilu kamañniqsrauruamun Agaayyutmun, nalaunnigaa Abraham utiqtuq akiiliiqqaqlugich umialgich. Agaayyutinigaa ikayuusriaqaplugu. 2 Aasrii Abraham-ñum Melchizedek aatchuğniğaa

qulin̄ñuḡutaanik utqutipayaakkaḡmi. Taamna atiq Melchizedek sivulliuplugu itnautauruq Umialga Nalaun̄jaruadh̄um, aasriisuli umialgupmiuq Salem-mi itnautauruami Umialga Qiñuiññam. ³ Iñuich nalunigaich aḡayuqaak sivullian̄jillu unniiñ sumi annisilaan̄a tuqqutilaan̄alu. Atriginigaa Iḡñina Agaayyutim agaayuliqsiusugaaqhuni qan̄apak taimuḡa.

⁴ Isrummatigisriun̄ qanutun kamañaqtilaan̄a taavruma aḡutim, unniikii Abraham-ñum sivulliaḡikkapta kamanautiqaqtuam aatchuḡnigaa qulin̄ñuḡutaatnik utqutikkaḡmi. ⁵ Aasriiñ Abraham kin̄uviaqaḡniqsuq Levi-mik aquagunaasriiñ Moses-mik. Tuvraq̄lugu maligutaksraq Moses-ñum aglaan̄a Israel-aaḡmiupayaat qulin̄ñuḡutikuruksrauniqsut taapkunun̄a Levi-tkuayaanun agaayuliqsiḡuqtuanun. Taatnaqtuksrauniqsut iluqatin̄ Israel-aaḡmiupayaat qitunḡaḡigaluaqtitlutin̄ Abraham-mun. ⁶ Aglaali taamna iñuk Melchizedek Levi-tkuayaan̄unḡiññaḡmi akuqtuiñiqsuq qulin̄ñuḡutmik Abraham-miñ. In̄iqsruqtuq Agaayyutmun ikayuquplugu Abraham akiqsruusriaqaqtuaq.

⁷ Iñuk qaitchiruaq ikayuusriaksramik kamanatluktuq iñun̄miñ akuqtuiruamiñ ikayuusriamik. Taamna ilumutuuruq. ⁸ Aasriiñ Levi-tkuayaan̄a akuqtuiragtut qulin̄ñuḡutinik aasriiñ ilisimarugut tuqqutilaan̄atnik, aglaali Melchizedek akuqtuiruq qulin̄ñuḡutinik, aasriiñ uqaḡimaitchuq tuqunilugu. ⁹ Uqautigillaḡlugu taatnatun, Levi kin̄uviaqtuummaḡmi kiñuagun akuqtuisuugaluaqhuni qulin̄ñuḡutinik, ilaan qulin̄ñuḡutikuniḡaa Melchizedek-mun atakkii

sivullianan Abraham-ñum taimmani taputiplugu. ¹⁰ Takku Levi anigaluaqtitnagu inniqsuq liilaa timaani sivulliaġmi Abraham-ñum Melchizedek-ñum paaqmañ.

¹¹ Taatnamik Levi-tkuayaat akuqtuiñiqsut maligutaksramik Moses-kun atuqtaksraqtu-ummaitñik anjalatchiñhatigun agaayuliqsit savautriñhatnik Agaayyutmik. Uvva savaañat tamatkua agaayuliqsit anniq-suiñhiñauullapiagñiqpan naamasilugu, suvaata inuqsragñiqpa atlakauruamik agaayuliqsimik aggiqsuksramik atriñlugu Melchizedek kinjuviaġingisaña Aaron-ñum? ¹² Tarra Aaron-ñum kinjuviani agaayuliqsauruksraunġiqsut, atakkii nutaaq agaayuliqsi aggiqsuq, Melchizedek-tun ittuaq. Taatnamik maligutaksraq anjalatchiruaq savautriñhanik nutaam agaayuliqsiqpaum simmiqsuksrauniqsuq. ¹³ Christ taamnatarra nutaaq agaayuliqsiqpauruq uqautigikkaqput. Christ-tuuq Levi-tkuayaanġitchuq, nal-liatunniñ sivulliaqatai savautrimaitchut agaayuliqsauplutin tunillaqtuġvinmi. ¹⁴ Atakkii nalupqinaitchuq Ataniqput kanjiaqha Judah-miñ. Moses-ñum uqautigimaitchai taapkua Judah-tkuayaat savautritquplugich agaayuliqsauplugich.

Atla Agaayuliqsi Melchizedek-tun Ittuaq

¹⁵ Uvvasuli nalupqinaipsaagñiqsuq atla agaayuliqsi atriñlugu Melchizedek sagviqman. ¹⁶ Christ agaayuliqsigunġitchuq maligutaksram tillisaitigun Moses-ñum aglakkanatigun Levi-tkuayaanuruksrauluni, aglaan Christ

agaayuliqsiguqtuq san̄niagun iñuulhum
 simmigumiñaitchuam. ¹⁷ Agaayyutim uqałhan
 nipliutiginiġaa Christ-kun,

“Agaayuliqsaurutin qan̄apak taimuġa
 atriplugu Melchizedek.”

Psalm 110:4

¹⁸ Aasiili sivulliq tilliñ atuġumiñaiqsuq takku
 sayaitłuniļu sumun ikayuutauyumiñaitłuniļu.

¹⁹ Maligutaksram nalaun̄asripkaġumiñaitkai
 iñuich Agaayyutmi. Aglaali nakuutluktuamik
 niġiuganiktugut nalaun̄asripkaqhuta Agaayyutmi.
 Tamanna pisigiplugu qallilaaḡniaqtugut
 Agaayyutmun.

²⁰⁻²¹ Agaayyutim nalupqinaiḡniġaa taamna
 nalupqinaiyautmigun. Aglaali Levi-tkuayaat
 agaayuliqsiguqtut nalupqinaiyautailaakun.
 Aasriili Jesus agaayuliqsiguqtuq Agaayyutim
 nalupqinaiyautaagun ilaanun, itnaqhuni,

“Atanġuruam akiqsruutigigaa
 isrummitqikkumiñaitłuni, itna,

Agaayuliqsaurutin taimuġa.”

Psalm 110:4

²² Taapkunuuna uqałigtigun Jesus nalupqi-
 naiḡutigigaa nakuutluktuam sivunniuḡutim.

²³ Sulipsuuq, iluqatin̄ sivulliich agaayuliqsit
 nayuutituiñatlain̄niqsut savaaḡmikni atakkii
 tuqułhum piiqsittaḡigai. ²⁴ Aglaan Jesus

agaayuliqsauruq nayuutituiñaqtuaḡ taimuġa.

²⁵ Taatnaqhuni annautitlapiaḡaḡigai qanumi-
 payaaq tamatkua iñuich utlautiruat Agaayyutmun
 in̄migun, ataramik iñuuruq in̄iqsruutripłuni ilin̄itñik.

²⁶ Tarra taatnasriq agaayuliqsipqak
 inuġigikput ipqitchuaq taqsraq̄taitchuaḡlu
 pigiirrutaitchuaḡlu piisimaaqtuaġlu killuliqiriniñ,

aasriiñ kamañaqsiqkakaupluni qilañmi.
²⁷ Inuñgitchaa tunillaqtuliksrani uvluğagipman
 taipkunatitun qaukñisitun agaayuliqsit
 qaitchisuuruatitun tunillaqtuutmik, sivulliuplugu
 inmiñ killuqsautmiknun suliasriiñ Israel-
 aaqatmiñ killuqsautiñitñun. Aglaan Jesus
 tuqukami sannigutami tunillautigiruuq inmiñik
 atausrigmiaqlugu. ²⁸ Moses-ñum maliğutaksrañagun
 sayaitchuut iñuich agaayuliqsit qaukliguğuurut.
 Aglaan taamna maliğutaksraq inuqñaiqsuq
 Agaayyutim iğñi agaayuliqsipaguqtitmañ
 nalupqinaiyautmigun. Aasiñ agaayuliqsip-
 paugisiruuq taimuñ naamapluni supayaakun.

8

Agaayuliqsipaña Sivunniugutim Nutauruamlu Nakuutlukuamlu

¹ Tarra una uqautigikkaqput, naalağñillaksiuñ,
 piqagtugut taatnatchimik agaayuliqsipañmik
 aquvittuamik taliqpianun aquppiutaqpañan
 kamañaqtuam Agaayyutim qilañmi. ² Savautriruuq
 agaayuliqsipaupluni inimi ipqinñiqsrauruami
 agaayyuvipiamiittuami [qilañmi], iñuum
 nappangisañani aglaan Atangum inmiñik
 nappakkañani. ³ Qaukñipayaañat agaayuliqsit
 qaitchisuuruksraurut aatchuutinik tunillautiniglu
 Agaayyutmun. Taatnaqhuni agaayuliqsip-
 pakputtuuuq aatchuutiqaqtuksrauruq
 Agaayyutmun. ⁴ Uvvaami Jesus nunami
 itchugaagumisuli agaayuliqsaunayaitchuq, takku
 atlanik agaayuliqsipaqtuq qaitchisuuranik
 aatchuutinik tunillautiniglu tuvrağlugu
 maliğutaksraq. ⁵ Agaayuliqsipayaat savaaqagaqtut

agaayyuvikpaŋmi nunami atrinjuhiñaqtuami taggahhiñauruamiļu tuvraqługu agaayyuvikpapiaq qilaŋmiittuami. Moses nappaqsaqaqsilgataqmauŋ tupiq agaayyuvikpaksramun Agaayyutim uqautiniġaa, “Qaunatqiaġigutin nappaġumagiñ tupiq tuvraqługu iliktigutaa iļisauttusriaġikkan iñġimi.” ⁶ Aglaan pakma Christ-ŋum akuqtuġaa kamanatluktuaraq savautriļiq atlaniñ agaayuliqsiniñ savautriruaniñ nunami. Taatnamik Jesus-ŋum akunniġutauruam atausiŋŋuqtitkai Agaayyunlu iñuiļļu nakuutluktuakun sivunniuġutikun. Taamna nakuutluktuaraq sivunniuġun tunŋavigigaa Agaayyutim tuniqsimahhanun, tupiksriļhanuunilaq iñuich. ⁷ Uvvaami sivulliq sivunniuġun patchisaiññiqpan, atlamik inuqnaġayaitchuq. ⁸ Agaayyutim quyagingiññiġai iñuġikkani aasriiñ itnaqhuni,

“Taimanigu sivunniuġutiqaġisiruŋa nutaamik iñuiñun Israel-ŋum Judah-mlu.

⁹ Itchumiñaitchuq atrinjatun sivunniuġutim qaisaptun aapaanitiñun uvlumi taivrumani tasrirriutikapkich aullautityaqługich Egypt-miñ.

Tupigingitmatruŋ sivunniuġutiga taatnaqługich suksraaġitka, nipliqsuq Ataniq.

¹⁰ Una sivunniuġun inillaŋniagiġa Israel-aagmiupayaanun taivrumani uvlumi, nipliqsuq Ataniq, Iļigisigiga maliġutaksraġa iñuŋma isrummatiŋitiñun aglaglugulu uummatiŋitiñun, atrilugu iñuk aglakmatun kaliikkamun.

Iliŋisa kamagiġisigaatŋa kisima agaayyutauluŋa

aasriiñ ilinich iñuginiağitka.

11 Taivrumanigu kiñaunniiñ ilisautriyumiñaipiaqtuq nunaqatmiñik aniqatmiñiglu itnağuni, 'İlitchuğiuñ Atanguruuq.'

Atakkii kisupayaam ilisimapiagisigaña kamanaiññiqsramiñaglaan kamanagñiqsramun.

12 Takku ilunñugigisigitka tupigingitchaluaqtitluña. Suli itqagıtqikkumiñaigıtka killuqsautinich.”

Jeremiah 31:31-34

13 Agaayyutim uqautigikamiuñ nutaaq sivunniugun tarra uqautiginigaa sivunniugutiğruuq utuqqaliruañuplugu. Supayaaq atugnağumiñaiqman utuqqalip!uni piigaqtuq.

9

*Nunamitñaqtauruaglu Qılañmitñaqtauruaglu
Agaayumaagvik*

¹ Aasriili sivulliq sivunniugun atuqtaksraqaqtuq agaayuliqsitlu iñuillu savautriñksrañatigun Agaayyutmik suli Agaayyutim irviagun nunamittuakun. ² Taamna Agaayyutim irvia malğunñik iniqaqtuq. Sivulligmi inimi kialuuraqagvıqaghuni niğgıvıqaghuni lu ipqitchuanik qaqqialigaanik, taiyuutiqağhunasrii ipqitchuamik inimik. ³⁻⁴ Tuglian talukuyaam tunuani inauraq taiyuutiqağniqsuq inimik ipqiññiqsrauruamik piqaqtuag ikipkaiviliamik tiprağıksautinun pıliaq kaviqsaamik manıñmik suli ipqitchuamik suluutmik iluqani qaaligaaq kaviqsaamik manıñmik. İluani ipqitchuam suluutim ilulik pıliaq kaviqsaamik manıñmik imalik Manna-mik suli ayauppianñanik Aaron-ñum

akutuqpalitlaruamik suli uyaqqak aglaqaqtuak maligutaksramik. ⁵ Qaanani suluutim matuan isragullak tuglauqsimaauraagnigaak Agaayyutim kamanautaa, ini Agaayyutim natqigutrisimaagvia killuqsautinik. Aglaan tamatkua sut uqautigit-laitchivut pakma. ⁶ Uqautitqiglagu, Agaayyutim irvia malgunnik iniquaqtuq. Uvluqagipman agaayuliqsit isigagniqsut silalligmun inimun savautityaqlugu Agaayyun atuumaragalhatigun. ⁷ Aglaan kisimi qaukhat agaayuliqsit isilhiñauraqniqsuq ilulligmun inimun aasriin atausrigmiaqlugu ukiugagipman saagaqhuni aunmik qaisaksragmiñik killuqsautmiñun suli killuqsautaatnun Israel-aaqatmi killuqsauqtat naluhigmiktigun. ⁸ Taavrumuuna Ipqitchuam Irrutchim kaniqsipaqaatigut apqun inimun ipqiñiqsrauruamun anmanqisilaanjanik uvaptiknun napaniqttutillaanjanani silallium inim. ⁹ Taamna silalliq ini atrikusrautauruq iñuuvigikkaptikni pakma. Aatchuutit ikipkaqlugich tunillautit nalaunqasripkatlaitchaat iñuk Agaayyutmi; iñuum aatchuutaiñ patchisailaaqtitkumiñaitchaat qauqrimmaagiutillautanani. ¹⁰ Tamatkua atuqtaksrat analatchiñiñaqut niqinigliu imimigliu suli igguutiksraqtugvikaanik. Iñuich tupiksriuksrauniqsut tamatkuniña qaalhiñakun atuqtaksranik inillañiañhanunaglaan nutaanjuruam nakuutlaktuam sivunniugutim.

¹¹ Aglaali Christ aggianiktuq. Ilaan agaayuliqsiqpagigaa sivunniugutim nutaanjuruam nakuutlaktuam. Christ savautiriraqtuq kamanatluktuamilu nakuutluktuamilu agaayyuvikpanmi nunakñaqtaungitchuami

suli nappangisaŋatni iñuich. ¹² Christ isiqtuq ipqinñiqsrauruamun inimun saagasunŋaqani aunatnik niŋrutit, aglaan isiqami tunillaqtuutiginiŋaa auni piqutigipluta atausriŋmiaqlugu. Taatnaqami anniqsuutigaatigut taimuŋa. ¹³ Atakkii taimani iñuk qaayugnaqsiruaq killuliqihigmigun. Ilaa ipqiqsitqigaqtuq agaayuliqsim siqillautipmagu atuqlugu aunat niŋrutit suli kulavauram ikipkaqtam aŋraŋa. ¹⁴ Tarra, nalupqinaitlullapiaqtuq aunanon Christ-ŋum salummaqtilaŋa qauŋrimmaagiutillautaptiknik savaanjiñiñ kanigruaqtam, atakkii tunillautigiruq inmiñik killuutaitluni Agaayutmun isruitchuakun Irrutchikun. Taatnaqhuta savautriñiñaaŋuqtugut Agaayutmik iñuuruamik.

¹⁵ Tuqukami Christ akunniŋutiŋuŋniqsuq Agaayutmilu iñuŋmilu suli sanŋiqatitlugu nutaaq sivunniugun. Taavrumuuna Christ-ŋum tasutlasigai iñuich tuquruksrauruat piqutigiplugu tupiksriñiŋhat maligutaksramik sivulligmi sivunniugutiŋruami. Tasuŋniŋai iñuich Agaayutim piksraqtaagikkani akuqtuitquplugich isuitchuamik paitchaktaaksrautmik, amiami iñuuhigmik isruitchuamik Agaayutmi.

¹⁶ Sivunniugun Agaayutim inillakkaŋa atriqaqtuq sivunniugutmik iñuum aglagikkaŋanik iñuunŋaŋmi. Tuquanikpan iñuich ilisimarautlaruksraurut tuqułhanik taavruma iñuum aglaktuam sivunniugutmik. ¹⁷ Takku iñuum sivunniugutaani sanŋiqutaitchuq iñuunŋaan taavrumiŋa aglaktuaraq. Aglaan aglaktuam tuqułhan aquagun sivunniugutaa

sanŋinigaqtuqtarra. ¹⁸ Taatnatuntuuq sivulliq
 sivunniugun sanŋiqaqmiuq tuquŋhatiguŋhiñaq
 niŋrutit auŋatigunlu. ¹⁹ Moses-ŋum
 uqautiqqaaqamigich iñuich tillisipayaat
 maliŋutaksram tiguniŋai auŋat nuŋŋaich ilaplugu
 imiŋmik suli kaviqsaq ipnaim mitqualu
 hyssop-ŋum akiŋuaniglu, aasrii siqillaŋlugich
 makpiŋaat iluqaisalu iñuich, ²⁰ nipliqhuni
 ilinjitñun, “Taavruma augum nalupqinaigaa
 sivunniugun Agaayyutim tillisigikkaŋa ilipsitñun.”
²¹ Taatnatunsuli Moses-ŋum siqillaŋniŋaa
 auk ipqitchuamun inimun taputiplugich
 sut atuŋuuruat savautriŋiŋmi Agaayyutmik.
²² Tarra, Agaayyutim maliŋutaksraŋaguaqhuni
 supayaaqayaq salummakkausruuruq aukun.
 Agaayyun natqigutriyumiñaichuq killuutinik auk
 maqipkaŋaluaqnagu.

Christ-ŋum Tunillaqtuŋhan Piigai Killuqsautit

²³ Taatnaqhuni Moses-ŋum ipqiŋsak-
 sragiraŋniŋaa siqillautiŋaŋhagun auŋmik ipqitchua-
 mun inimun tuvrautauruamun qilaŋmiittuamun.
 Aglaan nakuutlukhuni tunillaun inuqnaqtuq
 inimun ipqitchuamun qilaŋmiittuamun. ²⁴ Atakkii
 Christ isinŋitchuq ipqitchuamun inimun
 savaaŋikkaŋatnun iñuich, tuvrautauŋhiñaqtuamun
 ilumutuuruamun ipqitchuamun inimun. Aglaan
 Christ isianiktuq qilaŋmun sivuŋaallapiŋanun
 Agaayyutim akunniŋutchiutaupluni pisigipluta.
²⁵ Qaukŋata agaayuliŋsit Israel-aagmiuŋuruat
 isiŋuuruq ipqiñniŋisramun inimun ukiutaugagiŋman
 saagaaqhuni auŋanik niŋrutim. Aglaan
 Christ aatchuutigiŋgataqtuksraunŋitchuq inmiñik

akulaiqługu. ²⁶ Taatna Christ aatchuutigitqigaq-tuksraugumi nagliksaatqigaaqtuksraunayaqtuq iñiqtaulhaniñaglaan nunam. Aglaan pakma Christ sagvigñiqsuq atausriǵmiaqługu piǵiaqługu killuqsauñ tunillautigipluni iñmiñik. ²⁷ Iñupayaaq tuquruksrauruq atautchimi, aasriiñ aquagun taavruma atannikkauluni. ²⁸ Taatnatuntuuq Christ tuquruq atausriǵmiaqługu piǵiaqługich killuutiñich iñupayaat. Sagvitqikkisiruq tugliani, piǵiasruñaqnagu killuqsauñ aglaan annautityaǵlugich utaqqiruat ilaanik

10

¹ Maliǵutaksraña sivunniugutǵruam tikkualhiñaǵniqsuq naamasiruamun tunillaautaanun Christ-ñum, taǵǵaǵiñhiñaqługich ilumutuuruam. Ukiugagipman piqutigiplugich iñuich agaayuliqsit aatchuǵuurut tunillautinik. Aglaan tamatkua tunillaudit killuutaiqsitlaiññiqsut iñuñnik tunillaqtuqtuanik. ² Tunillaudit killuutaigitlakpata iñuich nutqautianikkayaǵaat tunillaqtuq inilǵaanimma. Atakkii iñuich ukpiqtuanuruat salummaqtinniqpata atausriǵmiaqługu itqagitqikkayaitkaich killuutiñ qauǵrimmaǵiutillautaǵmikni. ³ Aglaan tamatkua tunillaautauruat itqaqtirrutauruqtut killuutiñitñun ukiugagipman. ⁴ Takku aunat niǵrutit piǵiyumiñaitchuq killuutmik. ⁵ Taatnaqhuni Christ uqaqtuq nunamuyasrikami, itna,
 “[Agaayyutmaan,] Piqagukkumiñaitchutin
 tunillautinik aatchuutiniglu
 aglaan timiqaqtillugu uvamnik tunillautigitqulugu.

6 Ikipkaqługich aatchuutit tunillautitlu
killuutaigutiksrat
quyalisaungitchut ilipni.

7 Aasriiñ nipliqsunja, ‘Agaayyutmaan,
aggiqsunja savaagityaqługu pisulhiñ,
aglaksimałhatun makpiğaani uvapkun.’”
Psalm 40:6-8

8 Sivulliani itnağniqsuq, “Piqagukkumiñaitchutin
tunillautinik aachuutiniglu, ikipkaqługich
aachuutit tunillautitlu killuutaigutiksrat
quyalisaungitchut ilipni,” injanjugaluanjaisa
maligutaksrakun. ⁹ Tugliani nipliqsuq,
“Agaayyutmaan, aggiqsunja savaagityaqługu
pisulhiñ.” Taatnaqami Christ-ñum suksraagnigaa
sivulliq sivunniugun tunillautituummaisaa aasrii
inillakługu nutaaq sivunniugun. ¹⁰ Tarraasriiñ
Christ-ñum tupiginigaa Agaayyutim pisulha.
Tunillautigikamiñ timini pisigiplugich killuutit
ipqiqsağaatigut nalaunnapakqhuta Agaayyutmi
atausrigmiaqługu.

¹¹ Aasriili agaayuliqsipayaaq savautriraqtuq
uvluğagipman qaitchipluni atanjutilaalaanik
tunillautinik killuutaigiyumiñaitchuanik. ¹² Aglaali
Christ qaitchianikami atautchimik tunillautmik
killuutinun, aquvittuq taliqpianun Agaayyutim
minguiqsiağiaqhuni savaagmiñiñ taimuñja,
¹³ taimakñaniñaglaan utaqqipluni tarani
uumigirini akiilixksranatnunaglaan. ¹⁴ Takku
atautchikun tunillautikun killuutaigñigai
taimuñja tamatkua ipqiqsitaauruat. ¹⁵ Taavruma
Ipqitchuam Irrutchim nalupqinaigñigaa
uvaptiknun, itnaqhuni,

16 “Una sivunniugun inillanɲiaǵiga Israel-
aagmiupayaanun
taimani uvlumi, nipliqsuq Ataniq.

Ilǵisigiga maliǵutaksraǵa iñuɲma isrummatinɲitñun
aglaglugulu uummatinɲitñun.” *Jeremiah 31:33*

17 Nipliqsuqsuli, itna,

“Killuqsautinɲich nalaunɲairrutinɲillu

itqagıtqikkumiñaitmigıtka.” *Jeremiah 31:34*

18 Taatnamik killuutit natqigutikkaukpata, ikip-
kaǵlugich tunillautiksrat pisigilugich killuutit inuq-
naǵumiñaiqsut.

Qallilaaqta Agaayyutmun

19 Aniqatiumaanɲ! Pakma taluqsrautair-
rutiaqtugut isiksraptiknun Agaayyutim
sivugaanun, atakkii Jesus-ɲum tunillautiginigaa
auni.

20 Christ-ɲum anɲautinigaatigut
nutauruamik apqutmik sivugaanun Agaayyutim.
Agaayuliqsiqpaktun qallilaaqtuatun Agaayyutmun
amuɲatchianun talukuyaam, uvaguttuuq
qallilaatlasipmigikput Agaayyun timaagun
Jesus-ɲum aatchuutigikkanagun tuqupluni.

21 Suli kamanaqtuamik agaayuliqsiqaqtugut
Jesus-mik atanguruamik Agaayyutim tupqani,
amiami ukpiqsriruanun.

22 Taatnaǵuta
qallilaaqta Agaayyutmun ilumutuǵuǵlugu uumman
nalupqisruutaillapiaglugu ukpiqsriiqput, atakkii
Christ-ɲum siqillaqamisigut auɲmiñik salummaǵai
qauǵrimmaǵiutillautavut killuqsautiptikniñ
suli igǵuqhuta imigmik ipqitchuamik.

23 Tigummitqiaǵiglakput niǵiugaq uqautigikkaqput
qanugliqaangiguta takku Agaayyun akiqsruiruaq
tuniqsimaruq. 24 Qaunakkutiluta avatmun

pitchuksaagutilutalu piqpakkutiliksraptiknun savaallautaqaħiksraptiknunlu. ²⁵ Katiragaqta atautchimun qapiqtangiguta, atrisunaqnağich ilañich iñuich katiragañaiqsuat. Iltchugigiksi Atangum aggitqinñialha. Taatnaqlugu pitchuksaagutiyumaugut avatmun qapiqtangiguta ukpiqsriliptikni.

²⁶ Uvvaami kanısqıqaağupta ilumutuulıgımk aasriiñ killuqsagtuiñağupta ukpiqsriñgiguta Christmik, piitchuq niğıugamik uvaptiknun. Atakkii atlamik tunillautmik qaisaksramik killuutiptiknun piiññaıqtuq. ²⁷ Aglaan taatnatun iñuuniagupta niğıugiraksragıgıkpıt iqsıññaqtuaq atanniiviksraq, ittuatun ikualaruatun piyaqquiññaıqtuatun uumiksriruanik Agaayyutmik. ²⁸ Iñuk suksraqangıтчumi Moses-ñum malıgutaksrañanik, taamna iñuk tuquruksrauruq ilunñuktailaakun ilisimariqahıñnaqpan malğunñik unniñ piñasrunik. ²⁹ Aglaan iñuk suksraqangıтчumi Iğñıñanik Agaayyutim suksraqangıtlunılu auñanik Christ-ñum ipqiqsıtıgıkkagımiñik, Agaayyutim taamna iñuk anasriññuqsatlukkısıgaa. Taavruma pisaanñatıgaa İpqıтчuaq İrrusrıq iluaqqutrıruaq ilaanik. ³⁰ İlisımagıkpıt kısuuılaana nıplıqsuam itna ipqıтчuani makpıgaani, “Akısauñ pigıgıgaa. Pıgııтчuapayaaq akısagısıgıgaa.” Uqaqmıñıqsuq itna, “Atanguruam atannıgısıgai iñugıkkani.” ³¹ İqsıñallapıagataqtuq anasriññuqsakkauruni Agaayyutmiñ iñuuruamiñ.

³² İtqallaksıgık taıpchua uvlut kanısqıqaaqapsı ilumutuuruamik ukpiqsriruanñuqhusrı. İglutuğniğıksi sakiqniuliq atqunallapıaq. ³³ İlaatni

pisaan̄atigikkaurusri atniaqsiuplusriḷu iñuich takkuatni, iḷaatnisuli piqatauḷhiññaagūqhusriunniñ tamatkunani taatna aḷalatauruanun. ³⁴ Uvvasuli naglikṣaaqatiqagūurusri isiqtauruanik ikayuqḷugich suli quviatchauḡikhusri ivayaq-tukkaugaluaqapsi suurapsitñik, iḷitchuḡiplugu ilipsi suuraqaliksraqsi nakuutluktuanik nunjuyumiñaitchuanik qīḷaḷmi. ³⁵ Taamna pisigilugu taluqsrairrutiqagitchi Ataniḡmun. Kamaḡtuamik akiḷiusriaqagñiaqtusri nikaitkupsi. ³⁶ Aglaan anuqsrutiqaqtuksraurusri tupiksriḷaaḡusri pisuḷhanik Agaayyutim. Atakkii akuqtuaḡiniaḡiksi ilaan akiqsruutigikkaḷa. ³⁷ Agaayyun niqliqsuq ipqitchuami makpiḡaani, “Pivikisuurami agḡiqsaḡumaruaq agḡiḡisuruq.

Piñatchiaḡumiñaitchuq.

³⁸ Nalaun̄asripkakkaga iñuugisuruq ukpiqsriḷhagun.

Aglaan quyagiyumiñaitchiga iñuk tunuttuaq uvamniñ ukpiqsriḷaiqhuni.”

Deuteronomy 32:35

³⁹ Uvagut, iḷaliqsuutingitchugut tamatkunani tunutlutinj piyaqqukkauniaqtuani, aglaan iḷaurugut tamatkunani ukpiqsrimaaqtuani annautikkauplutinj.

11

Urrakusrautai Ukpiqsriḷhum

¹ Iñuum ukpiqsrikami nalupqisruutig-ingiḡaḡigaa niḡiugaḡikkani. Nalupqigingiḡaḡigaa atuumaruksraq qīñiḡnaqsigaluaqnagu. ² Sivulliavut taimani iñuuniagaḡniqsut taavrumuuna

ukpiqsriḥikun. Taatnaqḥugich uqaḡillautakkaurut.
³ Ukpiqsriḥikun kanjigsigikput Agaayyutim
 iñiqsitalaana nunamik siqiñigmiglu uvluḡianiglu
 uqaḡigmigun. Taavrumuuna kanjigsigikputtuuq
 iñiqsitalaana sunik qiñiḡnaqtuanik sanḡiagun iñuich
 iḷitchuḡingisaḡatnik isrummatigikkaḡmikkun.
⁴ Ukpiqsriḥikun Abel aatchuutiqaqtuq
 Agaayyutmun nakuutluktuanik tuniḷlautmik
 Cain-miñ. Agaayyutim akuqtuḡniḡaa Abel-
 ḡum tuniḷlautaa uqaḡiplugu nalaunḡatilaana.
 Abel tuqugaluaqtitlugu iḷitchitḷarugutsuli
 ukpiqsriḷhaniñ. ⁵ Ukpiqsriḥikun Enoch
 aullautikkauniqsuq marrumakḡa iñuuniaḡigmiñ
 tuquruksraunḡitḷuni. Taatnaqḥugu iñuich
 paḡiḡiñḡiḡaat Agaayyutim aullautipmagu.
 Aullautikkaugaluqtitnagu uqaḥum uqautigigaa
 iḷumutun quyalitñiktaununiḷlugu Agaayyutmik.
⁶ Aglaan iñuk ukpiqsriḡiḡitchumi quyal-
 itñikkumiñaitchuq Agaayyutmik. Atakkii
 kisupayaaq piqatiqaḡuktuaq Agaayyut-
 mik ukpiqsriḡrauruq itilaananiḡ suli
 akiliutiqaqtilaananiḡ tamatkununa piḷiqillapiaqhutiḡ
 pakaqaqtuanun iḡmiñik. ⁷ Ukpiqsriḥikun Noah-
 m kiliktuusriaḡigaa Agaayyutmiñ atuumaruksraq
 qiñiḡnaqsigaluaqnagu. Tupigiplugu Agaayyutim
 tillisaa umiaqpaliruq annautiksraḡatnik
 qitunḡami. Umiaqpiḡigmigun sagviqsinnigaa
 ukpiqsriḡiḡhat nunam iñui, aasriñ taavru-
 muuna patchisiqutiniḡai. Pisigiplugu Noah-
 m ukpiqsriḷha Agaayyutim akuqtuḡniḡaa
 nalaunḡasripkakauplugu.
⁸ Ukpiqsriḥikun Abraham tupiksriñiqsuq
 Agaayyutim tuḡḷuqmani. Aullaḡniqsuq

atlamun nunamun akuqtuiviksragmiñun
 paitchaktaaksrautmik, nalugaluñaan napmun
 aullaqtilaani. ⁹ Ukpiqsriñikun iglaañuruq nunami
 akiqsruutigikkañani Agaayyutim, irviqaqhuni
 palapkaaqpañni piqatigiplugik Isaac-lu Jacob-
 lu akuqtuiruak atunim akiqsruutauruamik
 Agaayyutmiñ. ¹⁰ Takku Abraham niñiugaqağniqsuq
 nunaqqiqpañmik payañaitchuanik nappaviñmik,
 Agaayyutim inmiñik nappakkañanik maligutlugu
 sivunniugutni. ¹¹ Ukpiqsriñikun Sarah
 akuqtuiruq sayaksramik siñaiyauliksragmiñun
 kiñuviaksramik. Igñiruq aaquagaluñagmi,
 takku ukpiğiniğaa Agaayyun pitlaruñuplugu
 akiqsruqtuaq. ¹² Tarraasriñ atausriq añun
 Abraham tuqunaruatun inmiñi iligaluqtuq
 kiñuvianinñiqsuq iñugiakhutiñ uvlugianisun qilaum
 suli qavianatun tağium siñaan kisitchuğnaitchuatun.

¹³ Tamatkua iñuich iluqağmiñ ukpiğigaat
 Agaayyun, aasriñ tuqurut akuqtuigaluqatiñ
 akiqsruutauruamik. Aglaan qiniqlugich
 immasraağruk sivuniğmi quviatchaktitau-
 rut. Piilaagিংitchaat avakñaqtautilaaqtiñ
 iglaañutilaaqtiñlu marrumani nunami.
¹⁴ Iñupayaat uqaqamiñ iglaañutilaağmiknik
 marrumani nunami nalupqinaigaat pakaaqaliqtiñ
 kiñuniksrutmiknik. ¹⁵ Iñuich taipkua
 isrumagisruuniğumitruñ taimña nuna unisaqtiñ
 utiñiñaugaluğniqsut pisukkumiñ. ¹⁶ Aglaan ilinich
 kimmutiqaqtut nakuutlukuamik kiñuniksrutmik
 qilañmi. Agaayyutim itqanaiyautigaa
 nunaqqiq ilinñiñun, atakkii kannuğingitchaa
 Agaayyutiginiluni Abraham-mun, Isaac-munlu,

Jacob-munlu.

¹⁷ Ukpiqsriḥikun Abraham tunillautiqalhiñaaḡuḡniqsuq Isaac-mik Agaayyutim uuktuaqmani aatchuutigigisipmañaan iḡñitualuni, taamna akuqtuaḡikkaña Agaayyutim akiqsruutaagun. ¹⁸ Piñhiñaaḡniqsuq ukpiḡiplugu Agaayyutim akiqsruutaa iḡñiḡmigun itnaqhuni, “Isaac-kun kiñuviaaḡniaqtutin.” ¹⁹ Ukpiḡiniḡaa Agaayyutmun aḡipkaḡniaḡiksraña Isaac tuqunaruaniñ. Abraham-ḡum akuqtuaḡitqikkaa Isaac iligaluaqtuaq tuqunaruatun liilaa. ²⁰ Ukpiqsriḥikun Isaac-ḡum piḡiusriaaqtitmigik Jacob-lu Esau-lu, isrummatigiplugu Agaayyutmun atuumapkaḡisiḡha akiqsruutigikkani sivuniksrami. ²¹ Ukpiqsriḥikun Jacob tuquaqsikami piḡiusriaaqtitmigik ata-sri-ullaaplugik iḡñak Joseph-ḡum. Aasriñ putluni agaayumaḡvigigaa Agaayyun turvigiplugu nuvua ayauppiḡmi. ²² Ukpiqsriḥikun Joseph-ḡum uqautiginiḡaa aullaḡiksrañat Israel-aḡmiut Egypt-miñ. Tuquyasrikami urriqsuutigai qanuq savaaḡiḡiksrañatigun sauniḡmi.

²³ Ukpiqsriḥikun Moses-ḡum aḡayuqaakkiñ iriqsimaniḡaaak piñasruni tatqiñi aniqqaaqman. Qiñiqamitku piññaqnaḡha iyaalugruam iqsiñḡitchuk umialgum tillisaiñik tuqutquplugich aḡugaurat aniqammiurat. ²⁴ Ukpiqsriḥikun Moses iñuganikami taiguqunaiḡñiqsuq iñuḡnun iḡñinjanik Pharaoh-m panian. ²⁵ Piksraqtaḡigaa aḡallaqḡuqatauḡiksrani iñuiñi Agaayyutim, atakkii quviagingiḡñiḡaa iñuuniḡliq qaḡanaqtuaq akisuruuqtuummaan Pharaoh-m tupqani. ²⁶ Isrummatiginiḡaa nagliksaḡiksraña Christ-

27 ȳnum kamanatlukȳgu piqathaniñ akisurua-
 payaanĩniñ Egypt-ȳnum, takku ukpipiagñiqsuq
 Agaayyutmun akiligñiagñipluni sivuniksrami.
 27 Ukpiqsriħikun Moses-ȳnum aullaġviginiġaa
 Egypt iqsiginġitȳgu Pharaoh-m qinnautaa.
 Aullaqtuq ilipluni qiñiqtuatun Agaayyutmik
 qiñignaitchuamik. Taamna qiñiqquuraaq
 siimasraaġutiginigaa. 28 Ukpiqsriħikun Moses-
 ȳnum inillaȳniġaa niġiqpagvikaaq taiyuutiqaqtuaq
 Apqusraaqtitauligmik. Ukpiġigaa Agaayyun
 uqaqman iñuich tigusritquplugich ipnaiyaat
 aunatnik siqillautiksranitñik tupqisa taluȳitñun.
 Agaayyutim ilaksiatqunġitchai piyaqquraumun
 Israel-aagmiut aȳayukhiich. 29 Ukpiqsriħikun Israel-
 aagmiut ikaaġniġaat taġiuq atiqaqtuaraq Red Sea-mik
 paliumaruakun nunakuaqmatun. Egypt-miut
 taatnatun ikaaqsaġaluagñiqsut, aglaan iluqatin
 ipiniqsut imikun.

30 Ukpiqsriħikun Israel-aagmiut kaivraaġniġaich
 katchiȳi Jericho-m tallimat malġuȳni uvluni.
 Taatnaqhutiȳ katchich katagaalaniqsut.

31 Ukpiqsriħikun Rahab akiisuk tukkuġiniġaat
 nalunaqtuakun takkuuqtit. Taatnaqhuni
 piyaqqunġitchuq piqatigilugich Jericho-ġmiut
 ukpiqsriħiġitchuat Agaayyutmik.

32 Sumiksulitai uqapsaagisivik? Pivikitchuq
 uqautigisaġupkich Gideon, Barak-lu, Samson-lu,
 Jephthah-lu, David-lu, Samuel-lu, sivuniksriqi-
 railu Agaayyutim. 33 Ukpiqsriħikun taipkua
 akimaraqtut umialiȳniñ, nalaunȳarualiqiplutiȳ,
 akuqtuipȳlutiȳ akiqsruutigikkaȳanik Agaayyutim,
 umitlaplugich qaniȳich lion-nat, 34 qamitlaplugu

ikualapiaqtuag ikniq, annakhutin savikpakun tuqqutauhigmiñ, sayaitchuat sayaktusriplugich, sapigñaqsiplugich anuyahigmi akiilitlasiplugich anuyaktinich atlat nunat, ³⁵ unniñ aġnat akuqtuiplutin tuqunaruamiknik anitqiksitaupmata. Atlat iñuich nanititauniqsut tuquhiñaaguhutin ayaklugu annagviksraqtin, nigugaqahutin anitqihksraġmiknik nakuutlaktuamun iñuuhigmun tuquanikkumin. ³⁶ Atlattuuq naglikxaaqmiñiqsut mitautigitchiuplutin ipiġaqtuqsiuplutinlu qilighigillu isiqtaupkaqlugich, ³⁷ uyaganiglu miluqtuqsiuplutin, uluaqtuqlugich aviklughigillu, uuktuaqsiuplutin, tuqqutauplutin savikpakun, qipiplutin atnuġaaqhutin ipnaich aminitnik tuttuuuraisalu, piilliuqhutin, ihuilliuqtitauplutin, atniaqsiuplutin, ³⁸ qipiplutin suviksrilaami iñgiñi, iñuuniaqhutin sisini nunamilu uyaġaħunmilu. Iñuñ nunam naliginġitchaich tamatkua!

³⁹ Iluqatin tamatkua ilisimariqaqtut nalupqinaġutrirat ukpiqsrihigmiknik uqagillautaqqlugich. Aglaan nalliat akuqtuiñġitchuq iñuunġaġmin Agaayyutim akiqsruutigikkañanik. ⁴⁰ Agaayyun sivunniutiqaqtuq nakuutlaktuamik uvaptiknun, itna, taipchua naamasripkakkauruksraupmiut piqatigiluta tikiññaiaqaptigut anjaayuaqutaanun Agaayyutim.

12

Agaayyun Aapakput

¹ Taipkumatitun ukpiqsriruatitun ilisimariqaqtuguttuuq avatanjutriruanik uvaptiknik nuviyatun, aasriili tamatkua uqagilhiñaugaat

ukpiqsriḥqput. Aqpaliutraqtitun piiqḷugu unaviqutaḡikkarijani, ki, piigaglavut qilamipiaq killupayaat unaviqutaḡikkavut maliguta Ataniḡmik. Aqpaliutraqta iḡlutuiḥkun tikiññialhanunaglaan kinilirviksrapta. ² Ataramik qiñiqsimalakput Jesus aullagñiiraalu naamasriraalu ukpiqsriḥrapta, [atakkii tunḡavigigaa Agaayyun iluqnauqhuni]. Pisigiplugu quvianaqtuvaq akiliusriaksrani suksraḡiḡitkaa kanḡunaqtuvaq tuquḥiq sannigutami. Aasriiñ aquvittuq Agaayyutim taliqpian tuḡaanun aḡalatchiqataupluni. ³ Jesus iḡlutuipmiñiqsuq qanusripayaanik akilliliugutinḥitnik killuliqirit. Isrummatigiraksraḡigiksi Jesus piyuaqsiugupsi taatnatun, mingugangitchumuusriḥi qapinasiiraḡangigusri maliḡuaḥapsitñi Christ-mik.

⁴ Killuqsaun ayyauqtuḡaluḡigiksi, aḡlaan ayyauqtuḡitchiksi pigiitchuaq tuquḥapsitñunaglaan. ⁵ Puuyuguknaḡigiksi Agaayyutim pitchuksaḡiḥa ilipsitñun itna liilaa uqagipmatun qitunḡamun, “Iḡñiin, suksraḡiḡiḡñiaqnagu nalḡuqsruutaa Atanḡum unniñ qapinasiñak iñiqtiqpatin.

⁶ Takku Atanḡum nalḡuqsruḡaḡigai tamatkua piqpagikkani, suli annauksraqḷugich iñupayaat iḡñiḡiliutikkani.” *Proverbs 3:11, 12*

⁷ Iḡlutuqtaksraḡigiksi nalḡuqsruutaa Agaayyutim. Aḡalattaḡigaasri iḡñiḡikkaḡmisun. Qanusriuva una iḡñiḡuruaq aapauruam anasriñḡuqsatlaisaḡa? ⁸ Agaayyutim iḡñipayaq ataramik iñukkuksaḡniḡaa taatnatun. Ilipsi nalḡuqsruqsimaitchupsi aapaiḥapsisun ilumutun iḡñiḡiliutipkaqsimaiññiqsusri

ilaanun. ⁹ Uvvasuliuna, aapapta nunami nalġuqsruġaatigut aasriisuli uvagut kamagisuu-plugich. Kamaksriruksrauruguttuuq Aapaŋatnik irrutchipsa pitġluglu aapaptikniñ nunami, atakkii iñukkuksairuq uvaptiknik isruitchuamun iñuuhigmun. ¹⁰ Sivikisuurami aapapta

nalġuqsruġaġigaatigut nalaunŋanasrugikamitruŋ. Aglaali Agaayyutim nalġuqsruġaġigaatigut piññagviksraptiknun ipqiqatigisrukhuta inġmisun. ¹¹ Iluqani nalġuqsruun quvianaitchuuruq atniġñaqmiuq. Aglaan aquvatigun nalunaigūuruq qanuq nalġuqsruun nakuutilaŋa Agaayyutim qitunġaġikkaniñun, tupiksriġigmiktigun iñuguqtut atuitlasiruat nalaunŋaruamik suli iñuuniaqtuat qiñuiññakun.

¹² Taamna pigilugu sayyiqsigiŋ nivinŋasriruat argasri suli sayaitchuat niusri; qapinŋasiñasri. ¹³ Qaiqsisigiŋ apqutiksraŋat isigapsi. Aasriiļi sayaitļutiŋ ukpiqsriruat pisrulguitchuatun puukagūmiñaitchut atniġutiŋ, aglaan mamititaulutiŋ saŋŋisitqiŋñiaqtut.

Ilisauttit suli Kiliktuutit

¹⁴ Qiñuiññaqautrisitchi iñupayaanun, iluqnauqsimalusri Agaayyutmun. Iñuum iñuunianġitchuam taatnatun qiñitlasriyumiñaitchaa Ataniq. ¹⁵ Qaunatqiġigitchi kiñauñniñ iñuk suliqutiksringiġñiaqani ihuaqqutaanik Agaayyutim. Qaunagingitchupsi iñuich tikitpiaqtut akunnapsitñun miqutchisuuruat isrumagiilqsitlusri, atriplugu kaŋiġruaq maqupkairuq nauriamik. ¹⁶ Naagaunniñ iñuk atlatuqtauviaqtuq agaayyiaqtaitļuni Esau-tun inilġaanamma. Esau

tuniriruaq paitchaktaaksrautigaluagmiñik
 anayukhiuñigmigun atautchimun niñiñigmun.
 17 Iisimakkapsisun, aquvatigun Esau-ñum
 piñhiñaaguqamiuñ piññaaktaaksrautni itigautiruaq.
 Satuqsagaluagaa qulvimigun aglaan Isaac
 isrummitqikkumiñaiññaniñiqsuq.

18 Ilipsiasriiñ, tikisimaitchusri iñgimun
 aksinñaitchuamun atriplugu iñgiq atilik Sinai-
 mik. Israel-aagmiut imani qiñiñnigaat iñgiq
 ikualaruaq ikniñmik. Kiñuagun taaqsiñiqsuq
 anuqligullapiaqhuni. 19 Taipkua iñuich tusraaniqsut
 qatrananik qalguqtautim suli nipitullapiaqtuanik
 nipinik katluktun. Tusraaruat iqsitchakpagitlutin
 uqapsaaqtut nipimun uqautitqiqungitlutin.
 20 Agaayyutim tiliñigai, “Niñrutimunniñ
 aksikpagu iñgiq miñuqtukkauniaqtuq uyagañnik.”
 Aglaan iñuich tatamiñallaktut. 21 Iñgim
 qiñiqsañha tatamnallapiağataqtuq. Moses-unniñ
 uqagñiqsuq, “Atqunallapiaq iqsitchakñuñ
 uuliksiruñ.” 22 Aglaan tikiññaniktusri Agaayyutim
 nayuutilhanun tikitmatun iñgimun atiliñmun
 Zion-mik, suli nunaaqqiqpananun iñuuruam
 Agaayyutim Jerusalem-mun pakmani ittuamun,
 suli israguliñnun kisiññağumiñaitchuanun.
 23 Tikitchusri katiqpagviatnun anayukhiuplutin
 iğñiññiñ Agaayyutim atinich aglausimaruat
 pakmani. Utlautirusri Agaayyutmun atangatnunlu
 iñupayaat irrusriñitñunlu nalaunñaruat iñuich
 tuquruat naamasripkakauplutin pakmani.
 24 Utlautipmiusri Jesus-mun akunniğutauruamun
 aatchuqtuamun nutauruamik sivunniugutmik
 iñunñun. Christ-ñum killuqsautaiquplugich iñuich

maqipkaǵniǵaa auni sannigutami. Auᅇa Abel-ᅇum tuqqutauruaq uqautiqalᅇiᅇnaqtuq akisautmik, aglaan auᅇa Christ-ᅇum uqautiqauᅇtuq natqigutriᅇigmik.

²⁵ Naalaǵnisritchi Agaayyutmun uqaqtuamun ilipsitᅇun pakma. Ayaiᅇasri ilaanik taipkunatitun Israel-aaǵmiutitun. Annagviksraiᅇiᅇiqsut

anasriᅇiᅇuqsaqsiuᅇigmiᅇn ayaummitᅇikamiᅇ kiliktuqtauruamik ilinᅇitᅇik maani nunami. Agaayyutim anasriᅇiᅇutluᅇallakkisigaatigut tunutkuptigu ilaa kilgityaqtigikkaqput qilaᅇmiᅇn pakma.

²⁶ Inᅇiᅇᅇaan Agaayyutim ᅇiᅇsraqtiᅇiᅇiᅇnaǵaa nuna uqaqami iᅇᅇimi atilinᅇmi Sinai-mik, pakmaaglaan ilaa akiqsruqtuq nipliqhuni, “Atausripsaami ᅇiᅇsraqtinniᅇiᅇᅇa nunaᅇiᅇiᅇnaunᅇitᅇhuaq aglaan taputiniaqmigigaptuq qilaᅇ.”

²⁷ Taavruma uqaᅇhum “atausripsaami” nalupqinaiᅇlapiᅇᅇaa Agaayyutmun supayaaq iᅇiᅇtaᅇiᅇkani atanᅇuqtitkisiᅇiᅇiᅇluᅇ. Aasriᅇiᅇn kisimi ᅇiᅇsraqtitanᅇitᅇhuaq itchumaᅇᅇisipiaqtuq.

²⁸ Taatnaᅇuta akuqtuiᅇiᅇiaqtugut isruitᅇhuamik kiᅇuniᅇmik ᅇiᅇsraqtitanᅇitᅇhuaq Agaayyutim anᅇayuqautaani. Aasriᅇiᅇn quyyatigilakput Agaayyun savautilugu akuqtuyunaᅇuta kamaksriᅇikun taluqsriᅇikunlu,

²⁹ atakkii Agaayyutigikkaqput suunᅇiᅇraᅇaqtuatun ikniqtun ittuq.

13

Aqulliich Alᅇaqsruutit

¹ Piᅇpakᅇutititchi ataramik aniqatigiᅇiᅇapsigun Christ-kun. ² Suksraᅇᅇitᅇchuksraurusi

tukkuḡiṅñāḡimik takku ilaṅich iñuich
 tuyuḡmiaqaḡniqsut israḡuliṅnik nalunḡaisa
 israḡulgutilaanitiñik. ³ Itqaumasrigik tamatkua
 isiqsiviṅmiittuat isiqsiviṅmiitqatigipmatun ililugich,
 tamatkualu aṅallaḡluksiuruat nagliksaaqatigip-
 matun timipni ililugich. ⁴ Katchuusrimaiḡ
 kamakkutiqaḡtuksrauruḡ akunḡapsitñi.
 Ilaqatigiiksuak katchuusrimaiḡtik ipqisittak-
 sraḡigaak tuniqsimmatilutik avatmun. Agaayyu-
 tim atanniḡisigai atunim iñuich sayunaruatlu
 atlatuḡtuatlu. ⁵ Kimmutiqatlusunḡaqasri
 maninḡmik, apaigilugu pigikkaqsi. Agaayyun
 niqliqsimaruruḡ,

“Unitchumiñaitchikpiñ

unniiñ suksraḡumiñaitchikpiñ.” *Deuteronomy*
 31:6

⁶ Taatnamik nalupqisrunḡitluta nipliḡhiñaurugut,
 “Atanḡuruuḡ ikayuḡtigigiga.

Iqsiyumiñaitchuṅa iñuum qanuḡaanḡaunniiñ.”
Psalms 118:6-7

⁷ Itqaumasigik aṅalatigikkasri uḡautriruat
 ilipsitñun uḡaḡhanik Agaayyutim. Ukpigutiqaḡitchi
 taipchunatitun iñuuniatigimikni suli isrum-
 matigilugu qanuḡ tuḡulhat. ⁸ Jesus Christ
 atlanḡutlaitchuḡ ikpaksraḡlu, uvlupaglu,
 taimuḡalu. ⁹ Iñunḡmun avallaktitnasri at-
 lakaḡiisigun atlanḡtuanḡuplutin ilisauttutinḡisigun
 malingiquplusri Agaayyutim ilumutuulhanik.
 Nakuuruḡ sayyikkaḡupsi ukpiqsriḡhipsitñi
 Agaayyutim iluaqutaagun; sayyigumiñaitchusri
 ukpiqsriḡhipsitñi maliktuiñḡupsigik iñuuniaqutit
 tunillautitigun niqinik. Tamatkua iñuuniaqutit
 tunillautitigun anniqsuutiginiangitchaich iñuich

iñuuniaqtuat tamatkunuuna. ¹⁰ Uvaguttuuq tunillaautiqaqtugut. Taamna Jesus tuquruuq sannigutami. Tuqułhagun Jesus-ñum piliusriaqaqtugut. Aglaan agaayuliqsit savautrisugaaqtuat ipqitchuami inimi maani nunami niggiwigitlaitchaat tunillautigikkaqput. [Taamna itnautauruq, tamatkua anniqsukkauniruat tupiksriłigimiktigun iñuuniaqutinik piqataulguitchut uvaptikni.] ¹¹ Ukiugagipman qaukłiata agaayuliqsit qamuñautirağigaa auñat nigrutit ipqiññiqsramun imunun tunillautigisaqługich iñuich killuqsautaiquplugich, aasriiñ tuquñaruat nigrutit timiñich ikipkaqtitlugich silataani nullaaqtugvium. ¹² Taatnatun Jesus-tuuq tuqupmiuq sannigutami silataani nunaaqqim, tunillautigisaqamiuñ auni iñuich killuqsautaiquplugich. ¹³ Taatnağutaasriiñ ilaanukta silataaniittuamun nunaaqqim, igłutuutiqağuta iñuich nağguqsruqpatigut pisigilugu ilaa. ¹⁴ Piitchugut kiñunipiamik maani nunami, aglaan nigiuqtugut kiñuniksramik isruitчуamik qilañmi, aasriiñ utaqqigikput ukpiqsriłikun. ¹⁵ Pisigilugu Jesus-ñum savaagikkaña uvaptiknun, nanğaqsimaağlakput Agaayyun quyalugu atarallapiamik. Quyyativut asriagiksaatitun ittut aatchuutigikkavut Agaayyutmun tunillaqtuutigiplugich. ¹⁶ Nakuurualiқisimaagitchi ikayuutilusri tamatkunuña inuqsraqtuanun. Taatnatchich qaisauruat Agaayyutim quyagillapiagai. ¹⁷ Tupigisigik iñuich añalatigikkasri añalatillusri ilinjitñun, atakkii kiggutiqaqtak-sragigaat Agaayyun pisigilusri. Taatnaqhutiñ qaunaksrirut iñuuniałapsitñik. Tupigigupsigiñ savaaqtiñ quviatchauğiutiginiagaa, aglaan

sakiqniuqtitkupsigin piññautigiyumiñaitchiksi.
¹⁸ Qaugrimmaagiutillautaqaqtugut patchi-
 saitchuamik iñuuniallautağukhuta supayaakun.
 Taatnamik agaayutillañniaqtigut. ¹⁹ Suvaluk
 agaayutqugipsi utiqtitauhiksramnun ilipsitñun
 qilamipayaaq.

Agaayutiq

²⁰ Agaayuruña Agaayyutmun aatchuiruamun
 qiñuiññamik. Jesus tuqukami sannigutami
 kamañqsipluni munaqsriğugtuq uvaptiknun,
 ipnaisun ittuaguut, suli maqipkaqamiun
 auni nalupqinaigñigaa nutaaq isuksraitçhuaq
 sivunniugutauruaq. Piqutigiplugu taamna
 Agaayyun añitqiksitchiruaq atannaptiknik Jesus-
 mik tuquñaruaniñ. ²¹ Aasriñ pakma Agaayyutim
 ikayuğlisituq pitlasilusri pisuligikkañanik
 supayaakun. Savaglisuq ilipsitñi akuq-
 tuyunaqtuamik inmiñun Jesus Christ-kun.
 Kamakutiqağisigikput pakma qañapaglu. Amen.

Aqulliich İlammiuğutit

²² Aniqatiumaan, iniqsruağipsi
 naalağnitquplugich uqalitka pitchuksaagutauplugich
 ilipsitñun tuyuutigikkatka ukunani naitçuani
 tuyuutini. ²³ İlisimatqugipsi aniqatigikkaqput
 Timothy patchisaiqsitaulhanik isiqtauvinmiñ.
 Aggipqauraqpan iluqanuk qiñigiağisigipsi.

²⁴ Tuyuğivut nayaaññağmik iluqaisa
 añalatigikkasri ukpiqtuanjuruapayaatlu.
 Taapkua Italy-miñ piruat tuyuqmigaasri
 ilammiuğutillautamik. ²⁵ Agaayyutimtuq tugluağlisi
 iluaqqutillautağmigun.

